

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
2947-04

meddelad i Stockholm den 25 oktober 2006

KLAGANDE

Socialnämnden i Västerviks kommun, Box 145, 593 22 Västervik

MOTPART

L

Ställföreträdare

A

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Jönköping dom den 27 april 2004 i mål nr 2851-03
(bilaga)

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Västerviks kommun yrkar att Regeringsrätten med
ändring av kammarrättens dom fastställer nämndens beslut. Till stöd för
sin talan anför nämnden bl.a. följande. L har inte behov av

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5
Stockholm

Expeditionstid
09.00 - 12.00
13.00 - 15.00

Telefon
08-617 62 00
Telefax
08-617 62 58

miljöombyte eftersom hon är så ung och dessutom vistas på dagis måndag till fredag mellan kl. 7.30 och 15.00. A behov av avlastning och avkoppling kan tillgodoses genom den gemensamma vårdnad om L som hon har tillsammans med fadern. Inget av kriterierna miljöombyte för enskild eller avlastning för vårdnadshavarna föreligger, vilket gör att kammarrättens beslut strider mot de förarbeten som ligger till grund för beviljande av insats enligt 9 § 6 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Nämnden kvarstår vid sin uppfattning att båda kriterierna måste vara uppfyllda för att insatsen skall kunna beviljas.

A bestrider bifall till nämndens överklagande.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

L, född år 2000, tillhör personkrets 1 enligt 1 § LSS. Hon har därmed enligt 7 § första stycket LSS rätt till insatser enligt 9 § 1–9, om hon behöver sådan hjälp i sin livsföring och hennes behov inte tillgodoses på annat sätt. Enligt 7 § andra stycket LSS skall den enskilde genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet är en av de insatser som anges i 9 § LSS (9 § 6).

LSS ersatte år 1994 lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., omsorgslagen, och innebar jämfört med den äldre lagen dels att den personkrets som omfattades av lagen utökades, dels att insatserna enligt lagen utökades och preciserades. Även i omsorgslagen förekom emellertid insatsen korttidsvistelse, nämligen som ”korttidsvistelse utanför det egna hemmet i syfte främst att avlösa anhöriga i vård och tillsyn” (4 § första stycket 3 omsorgslagen).

I förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159 s. 178) anges bl.a. följande. Syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är dels att den funktionshindrade personen skall erbjudas miljöombyte och rekreation, dels att anhöriga därigenom kan beredas avlösning i omvårdnadsarbetet. Insatsen kan därför delvis ses som ett alternativ till insatsen avlösarservice. Korttidsvistelse kan förläggas i korttidshem eller i annan familj – stödfamilj. Sommarläger och kortkurser kan också utgöra en form av korttidsvistelse. Korttidsvistelse bör kunna erbjudas både som en regelbunden insats och som en lösning vid akuta behov. Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett ensidigt beroende mellan barn och föräldrar. – Propositionen innehåller inga uttalanden som tyder på att

lagstiftaren avsett att inskränka tillämpningsområdet för insatsen jämfört med den tidigare omsorgslagen.

Frågan i målet är om L. , som vid tiden för ansökan var knappt tre år och bodde tillsammans med sin mamma och en nioårig halvbror, hade rätt till insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Lagtexten innehåller inga begränsningar för när rätt till insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet kan föreligga. Av förarbetena framgår endast att insatsen främst är tänkt för situationer då den funktionshindrades anhöriga är i behov av avlösning men även för att tillgodose behov hos den funktionshindrade själv att komma till en annan miljö. Enligt Regeringsrättens mening saknas därmed grund för att kräva att båda de nu angivna rekvisiten skall vara uppfyllda. Korttidsvistelse bör således kunna komma i fråga för att tillgodose såväl behov av avlösning som behov av enbart miljöombyte eller rekreation.

Avgörande för frågan om rätt till insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet föreligger i ett visst fall är om den enskilde har behov av just en sådan insats och detta behov inte tillgodoses på annat sätt. Vid denna bedömning måste i fråga om små barn särskilt beaktas det ansvar som vårdnadshavare har för omvårdnaden av barnet (6 kap. 1 § och 2 § andra stycket föräldrabalken).

Av utredningen i målet, vid tiden för ansökan, framgår bl.a. följande. L. föräldrar har gemensam vårdnad om L. men lever åtskilda. Fadern, som bor i samma stad som L. , arbetar vardagar och även vissa helger i Stockholm. Han har två barn från ett tidigare äktenskap som bor hos honom varannan helg. L. vistas måndag till fredag i förskola mellan kl. 7.30–15.00. Modern har inte mycket stöd från anhöriga. Hennes föräldrar är avlidna och hennes sociala nätverk är begränsat.

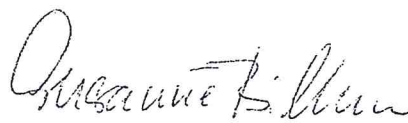
För ett så litet barn som det är frågan om i målet har föräldrarna gemensamt ett stort ansvar för att se till att barnets behov blir tillgodosedda. L. funktionshinder i form av psykisk utvecklingsstörning har emellertid medfört ett avsevärt större behov av omvårdnad än vad som normalt gäller beträffande ett barn i samma ålder. Det är ostridigt i målet att modern, som ensam har det dagliga ansvaret för L. , behövt avlastning dels för egen del, dels för att kunna tillgodose

det andra hemmavarande barnets behov. Regeringsrätten finner med hänsyn till omständigheterna i målet att detta behov inte har kunnat tillgodoses på annat sätt och att hon därmed har haft behov av avlastning i sådan omfattning att rätt till korttidsvistelse utanför det egna hemmet förelegat för L Socialnämndens överklagande skall därför avslås.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avslår överklagandet.

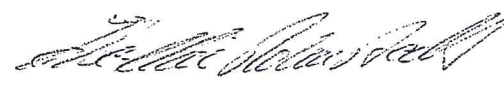

Susanne Billum

Karin Almgren

Carina Stävberg

Anna-Karin Lundin

Carl Gustav Fernlund

Else-Marie Holmstedt
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II
Föredraget 2006-10-04

KLAGANDE

A

MOTPART

Socialnämnden i Västerviks kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Kalmar län dom den 3 juli 2003 i mål nr 611-03,
se bilaga A

SAKEN

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt lagen (1993:387) om
stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

A fullföljer sin talan och anför följande. Hon har hand om
L hela tiden i veckorna, utom då dottern är på dagis, och även större
delen av helgerna. L kräver konstant uppsikt.

Socialnämnden bestrider bifall till överklagandet.

DOMSKÄL

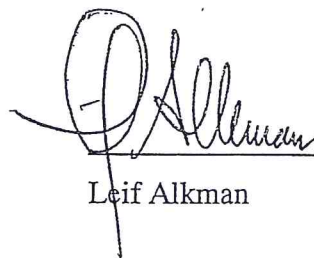
Det är i målet ostridigt att L omfattas av den personkrets som avses
i LSS. Därmed föreligger rätt för henne till bl.a. korttidsvistelse utanför
det egna hemmet enligt 9 § 6. LSS, om hon behöver sådan hjälp och
hennes behov inte tillgodoses på annat sätt. Av förarbetena till
bestämmelsen framgår att insatsen kan komma i fråga för att ge anhöriga
avlösning och utrymme för avkoppling.

L är född i maj 2000 och hade vid tiden för nämndens beslut ännu inte fyllt tre år. För ett så litet barn har föräldrarna ett stort ansvar för att tillse att barnets behov blir tillgodosedda. L funktionshinder i form av psykisk utvecklingsstörning medför emellertid ett betydligt större behov av omvårdnad än vad som gäller beträffande ett normalt barn i motsvarande ålder. Även med beaktande av att L vistas på daghem måndag – fredag 7,5 timmar per dag anser kammarrätten att föräldrarna har behov av avlastning i sådan grad att rätt till korttidsvistelse utanför det egna hemmet föreligger för L. Överklagandet skall därför bifallas.

DOMSLUT

Kammarrätten bifaller överklagandet och förklarar att L har rätt till insats i form av korttidsvistelse utanför det egna hemmet. Det ankommer i första hand på socialnämnden att besluta om insatsens omfattning och utformning.

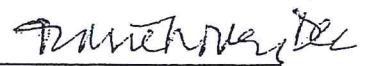
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Leif Alkman

Peter Lihuvudh

Marie-Louise Berg
referent

LÄNSRÄTTEN I
KALMAR LÄN
Rotel 5
Föredragande: A-M Danielsson

DOM
2003-07-03
Meddelad i
Kalmar

Mål nr 611-03 E

BILAGA A

KLAGANDE

A

MOTPART

Socialnämnden i Västerviks kommun
593 80 VÄSTERVIK

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Västerviks kommun
Beslut 2003-04-10

SAKEN

Korttidsvistelse enligt 9 § 6. lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Socialnämnden avslog den 10 april 2003 en ansökan från A och K
om korttidsvistelse enligt 9 § 6. LSS för dottern L

A K vidhåller i överklagande sin ansökan.

Socialnämnden vidhåller det överklagade beslutet.

DOMSKÄL

I målet är ostridigt att L tillhör personkretsen enligt 1 § 1. LSS.

Av socialnämndens utredning framgår följande. L bor i lägenhet tillsammans med sin mamma A och halvbrodern , nio år. Föräldrarna har gemensam

vårdnad men lever åtskilda sedan ett år tillbaka. Båda föräldrarna bor i Västervik men K arbetar i Stockholm under veckorna. Han arbetar även vissa helger. A har ytterligare två barn från tidigare äktenskap som nu har eget boende. Även K har två barn från tidigare äktenskap som bor hos honom varannan helg. Eftersom L inte bor hos sin pappa sker det mesta av hans umgänge när han besöker L hemma hos A

L går på förskola i veckorna mellan kl 7.30 - 15.00. Eftersom hon behöver mycket stöd har en extraresurs tillsatts. Vad gäller extraresursen växlar man mellan olika personal för att L inte ska bli låst till en och samma person. Tillsammans med barnhabiliteringen besöker L simhallen en gång per vecka. Utöver dessa insatser kräver L handikapp extra besök hos läkare, ortopedverkstad och insatser av logoped samt specialpedagog.

Föräldrarna A och K uppger följande. Oberoende av hur deras familjesituation ser ut är de i behov av avlastning i omvårdnadsarbetet runt L. Deras gemensamma föräldraansvar räcker inte till för att få tillräckligt goda levnadsvillkor. För att på ett bra sätt kunna ta hand om L har de behov av avlastning och utrymme för avkoppling.

Av förarbetena till LSS (prop 1992/93:159 s 77) framgår följande. Genom korttidsvistelse skall anhöriga kunna ges avlösning och utrymme för avkoppling. För den funktionshindrade personen kan korttidsvistelsen både tillgodose behov av miljöombyte och rekreation och ge möjlighet till personlig utveckling. Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar.

Länsrätten gör följande bedömning.

L är tre år. Alla vardagar vistas hon på dagis sju och en halv timme. Dagis har på grund härav tilldelats extra personalresurser. Vidare besöker hon simhallen en gång per vecka. Hennes behov av miljöombyte/rekreation får därmed anses tillgodosett.

A är ensamstående och har förutom L en nioårig son. Behov av avlastning får anses föreligga för hennes del. Enligt handlingarna sker K umgänge med L nästan uteslutande då han besöker henne hemma hos A. Föräldrarna har gemensam vårdnad och därmed enligt föräldrabalken ett gemensamt ansvar. Genom det gemensamma föräldraansvaret bör A behov av avlastning och avkoppling kunna tillgodoses.

Skäl att frångå det överklagade beslutet föreligger inte.

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1d).

Allan Pettersson